

SXEDIO.GS4

5.9.1955: ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΣΚΟΠΙΜΗ ΕΚΡΗΞΗ ΣΤΟ ΠΡΟΞΕΝΕΙΟ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΜΕ ΚΙΝΔΥΝΟ ΣΟΒΑΡΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Το βράδυ της **5ης** προς την **6η** Σεπτεμβρίου **1955**, και ενώ στο Λονδίνο συνεχιζόταν η Τριμερής Διάσκεψη για το Κυπριακό με τη συμμετοχή της Ελλάδας, της Τουρκίας και της Βρετανίας, με τη διαφωνία του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου και γενικά της Κυπριακής ηγεσίας, στο τουρκικό προξενείο στη Θεσσαλονίκη σημειώθηκε έκρηξη που όξυνε στο έπακρο τις σχέσεις Ελλήνων και Τούρκων τόσο στην Τουρκία όσο και στην Κύπρο.

Η έκρηξη θεωρήθηκε ως προβοκάτσια της τουρκικής κυβέρνησης όπως διαπιστώθηκε εκ των υστέρων (**15.9.1961**) κατά τη δίκη του τούρκου πρωθυπουργού Αιτάν Μεντερές, του υπουργού Εξωτερικών Φατίν Ζορλού και του προέδρου Τζελάλ Μπαγιάρ.

Τα ανθελληνικά επεισόδια κράτησαν επτά ώρες και κάθε τι το ελληνικό είχε γίνει στόχος του τουρκικού όχλου με αποτέλεσμα να καταστραφούν δύο χιλιάδες καταστήματα και **29** εκκλησιές.

Η Ελληνική Κυβέρνηση έσπευσε να επικοινωνήσει με τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο και τον κάλεσε να διατηρήσει την ψυχραιμία του.

Εγγραψε ο Νίκος Κρανιδιώτης στο Βιβλίο του "Δύσκολα Χρόνια, **1950-1960**" σελίδα **105**:

"Μια μέρα πριν από τη λήξη των εργασιών της (τριμερούς του Λονδίνου) στις **6** Σεπτεμβρίου **1955**, οργανώθηκαν πρωτοφανείς σε αγριότητα βιαιοπραγίες των Τούρκων εναντίον των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης και της Σμύρνης. Με τον τρόπο αυτό η Κυβέρνηση της Αγκυρας έδωσε στην κατάπληκτη διεθνή κοινή γνώμη τη ψευδή εντύπωση, ότι η πολιτική της στο Κυπριακό είχε λαϊκό έρεισμα.

Ενθυμούμαι ήταν ενωρίς το βράδυ της **7ης**

Σεπτεμβρίου **1955**, όταν με κάλεσε το τηλέφωνο ο Στέφανος Στεφανόπουλος και μου ζήτησε να τον συναντήσω επειγόντως στο Ξενοδοχείο "Κλάριτζες" (στο Λονδίνο) όπου είχε εγκατασταθεί η ελληνική αντιπροσωπεία (που πήρε μέρος στην Τριμερή του Λονδίνου). Εξω έβρεχε μονότονα και το Λονδίνο ήταν βυθισμένο σε πυκνή ομίχλη. Στο γραφείο του ο Έλληνας υπουργός φαινόταν πολύ ταραγμένος. Μου διάβασε αμέσως τα τηλεγραφήματα για τα γεγονότα της Κωνσταντινούπολης και μου ζήτησε να διαβιβάσω στον Αρχιεπίσκοπο την παράκληση να διατηρήσει την ψυχραιμία του και να ασκήσει όλο το κύρος του, ώστε να αποφευχθούν στην Κύπρο διακοινοτικές ταραχές, που θα ήταν όπως μου είπε, κάτω από τις παρούσες συνθήκες, καταστρεπτικές.

Απάντησα στο συνομιλητή μου ότι θα διαβιβάσω όσα ανταλλάξαμε συγχρόνως όμως παρατήρησα ότι παρέχεται τώρα στην ελληνική αντιπροσωπεία μια νέα ευκαιρία να κασταγγείλει την τουρκική στάση και να διαχωρήσει τις ευθύνες της από τη διάσκεψη".